

Petrović, fra Leo

(Klobuk, 28. 2. 1883. – Mostar, 14. 2. 1945.)

Na početku donosim njegov kratki životopis što ga je napisao urednik *Kršćanske obitelji* kad je 1. srpnja 1943. bio izabran za provincijala: „Novoizabrani provincijal dr. fra Leo Petrović, čovjek skroman, radljiv, učen i odlučan, poznat je po svoj Hercegovini i izvan Hercegovine. Rođen je u Klobuku 1883. Gimnazijske je nauke svršio na Širokom Brigu, filozofiju i teologiju u Mostaru. Nauke je nastavio u Fribourgu u Švicarskoj, gdje je godine 1908. doktorirao iz teologije.⁷⁵⁵ Fra Leo je prvi doktor od hercegovačkih franjevaca. Napisao je doktorsku tezu o staroslavenskom bogoslužju, koja je među učenim krugovima primljena s velikim zanimanjem i odobravanjem. Kada se povratio u domovinu kao mlad učen i poletan franjevac vršio je mnoge i razne službe. Tako je bio magister bogoslova, profesor bogoslovije, župnik u Klobuku i Mostaru, gvardijan u Mostaru, definator provincije, savjetnik biskupije, generalni vikar mostarskog biskupa, predsjednik crkvenog ženidbenog suda i. t. d. Osim toga fra Leo je bio neumorni radnik Napredka i njegov 15-godišnji predsjednik u najteža vremena. Obstanak i procvat Napredka u Mostaru vezan je za fra Leonovo ime.

Uza sav taj obsežni rad on je našao vremena da neprekidno piše brojne članke i razprave po našim novinama, revijama i godišnjacima. Nakon tolikog uspješnog rada i iskustva Providnost ga je dala za vođu Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji. S ovim sretnim izborom oduševljeno je svećenstvo i narod i s pomoću Božjom bit će od velike koristi vjeri, franjevačkom redu i hrvatskom narodu“ (Kršćanska, 1943: 7, 98).

⁷⁵⁵ „*Naši doktorandi*. O. fra Leo Petrović iz provincije Hercegovine na 12. srpnja ove godine [1906.] položio je drugi strogi izpit iz bogoslovja u Freiburgu s vrlo dobrim uspjehom. Čestitamo obojici!“ (Kršćanska, 1906: 9, 122-123).

Fra Leo, čije je krsno ime bilo Grgo, osnovnu školu započeo je u Veljacima i nastavio na Širokom Brijegu, a gimnaziju 1894.-1900. također na Širokom Brijegu. U franjevački red stupio je 2. 10. 1900. na Humcu, studij filozofije i teologije pohađao je u Mostaru (1901.-1904.) nakon čega nastavlja u Fribourgu (Švicarska) i tu je zaređen za svećenika 30. srpnja 1905., prvu sv. misu slavio je 2. 8. 1905., a zatim 29.- 31. siječnja 1908. polagao je ispite ili branio disertaciju: *Disquisitio historica in originem usus Slavici idiomatis in liturgia apud Slavos ac praecipue Chroatos dissertatio* (tiskana 1908. u Mostaru)⁷⁵⁶ na čijem je kraju fra Leo dodao svoj kratki životopis.⁷⁵⁷ Od 1908. do 1915. bio je profesor više predmeta na bogosloviji u Mostaru, prefekt klerika te 1910.- 1916. tajnik Provincije i istodobno profesor, 1917. - 1919. župnik u Klobuku, potom je 1919.- 1925. gvardijan i župnik u Mostaru. Nakon toga je godinu dana ponovno profesor u bogosloviji, a od 1926. do 1934. bilježnik u biskupskom ordinarijatu u Mostaru, a nakon toga do 1942. generalni vikar Biskupije Mostarsko-duvanjske. Također je bio 1937. do 1943. konzultor biskupije. Službu provincijala Provincije obnašao je od 1. srpnja 1943. do 14. veljače 1945. kad su ga partizani sa šestoricom subraće odveli iz mostarskog samostana, ubili i bacili u Neretvu.⁷⁵⁸

U rukopisnoj ostavštini fra Lea Petrovića postoji ovaj nepotpisan članak napisan prigodom njegove šezdesetogodišnjice rođenja (28. 2. 1943.): „U nedjelju 28. o. mj. navršava se šestdeset godina života zaslužnom članu franjevačke provincije Dr. fra Leonu Petroviću, koji nam je dobro poznat kao vrstan radnik na crkvenom i kulturno-prosvjetnom polju u hrvatskoj Hercegovini. | Rodio se u

⁷⁵⁶ *Povijesno istraživanje o početku uporabe slavenskoga jezika u liturgiji kod Slavena, napose Hrvata disertacija* koju je na hrvatski preveo Šime Demo (Petrović, 2008: 258-352).

⁷⁵⁷ Taj životopis započinje: „Rođen sam 28. veljače 1883. u selu Klobuku (Poljane) u općini Ljubuški u Hercegovini od roditelja katolika Marijana Petrovića i Anđe Jurič, rođenih u istom mjestu, te sam na krštenju dobio ime Grgo. Do svoje desete godine prvu sam izobrazbu stjecao u osnovnoj školi u Veljacima, a preostale sam tri godine osnovno obrazovanje nastavio kod franjevaca u samostanu na Širokom Brijegu, gdje sam 1900. godine uspješno završio i humanističke te gimnazijske razrede“ (Petrović, 2008: 352).

⁷⁵⁸ Opširniji fra Leov životopis, opis radova i popis rukopisne ostavštine donosi Knezović v. Petrović, 200: 15-244.

Klobuku kod Ljubuškog 28. veljače 1883. Franjevac je od g. 1900., a svećenik od 1905. Doktorirao je iz teologije u Fribourgu g. 1908., i od toga vremena stalno je u Mostaru, osim što je od 1913.- 1916. bio župnikom u rodnom mjestu. Bio je u Mostaru prefekt bogoslova i profesorom bogoslovije, tajnik provincije kroz šest godina, defnitor, gvardijan i nadžupnik poslije svjetskog rata. Zadnjih sedamnaest godina je viećnik u biskupskoj kuriji i od 1934. generalni vikar biskupa Mišića. Dosta je godina bio inspektor katoličkog školstva u mostarskoj biskupiji, a i danas obnaša istu dužnost. | Radio je marljivo u svim mostarskim hrvatskim društvima, a posebno u Napretkovoju podružnici, kojoj je dosta vremena bio predsjednik, te je kao takav dosta zaslužan za nadogradnju Napretkova konvikta *Petar Svačić* u Mostaru u kojem je bio neko vrijeme i nadstojnikom. Kroz čitavi niz godina biran je za prvoga podpredsjednika HKD Napredak u Sarajevu. Fra Leonovo mišljenje i nastup uvažavali su i uvažuju mnogo svi Hrvati u ovom kraju, a posebno Mostarci, te ga cijene kao vrijedna, savjesna i zaslužna otačbenika. | Provincija mu je povjeravala uvijek najodgovornije dužnosti, i fra Leo se uistinu i na vani i unutra pokazao kao dostojan njezin predstavnik. Zaslužio je, da mu se ime stavi uz imena najistaknutijih ličnosti u sadašnjosti i prošlosti ove franjevačke zajednice. | U samoj biskupiji djelovao je plodonosno, te je dobro poznat zbog svog rada i po najzabitijim župama ovoga predjela. Kao mostarski nadžupnik uvelike je zadužio našu katol. i hrv. stvar, što je iza rata uz suradnju drugih čestitih katolika i svoje braće franjevacu zapriječio osnovati starokatoličku zajednicu u Mostaru. U ovom poslijeratnom previranju neumorno je fra Leo pazio na moralni život svoje prostrane mostarske župe, koju je val ratne pokvarenosti bio u priličnoj mjeri zapljusnuo. | Preko drugih posala našao je i vremena, da se pozabavi i lijepom knjigom i da napiše koju stvarčicu iz naše prošlosti. U zadnjih petnaest godina, koristeći se arhivom mostarske biskupije, franjevačke provincije i Propagandinim iz Rima napisao je nekoliko vrijednih stvari sa svim oznakama znanstvenih radova, koje je publicirano (*sic!*) većim dijelom u kalendaru i glasilu *Napredak*, te je zavrijedio da ga nazovemo najvrednijim suradnikom Napretkovih edicija. Obavješteni smo, da je napisao u novije vrijeme nekoliko većih znanstvenih radova, medju kojima se ističu (*sic!*): *Bosanski*

krstjani i Misnici glagoljaši. U zadnje vrijeme narušio je nešto svoje zdravlje poslije onoga slučaja, kad su ga neprijatelji zlostavljali neposredno iza proglašenja naše nezavisnosti, i tom prilikom jedva da mu je pošten život. /To se dogodilo u Mostaru, kad su ga četnici uhvatili dne 14. IV. 1941./ | Ovaj marljivi radnik uvelike je zadužio našu katoličku i hrvatsku stvar u ovim krajevima. Iza sebe je ostavio djela svoje svećeničke i otačbeničke službe. Bio je i ostao dobar svećenik i pravi duhovni baštinik franjevačkog gesla: *Ne samo sebi živjeti, nego i drugima koristiti*. Kad pogleda preko prošlih ljeta svoje životne staze može mirne duše reći: *'Non omnis moriar!'* Ne umirem sav, nego puno toga ostavljam u baštinu naraštajima, što iza mene dolaze. Ostavljam im dobar primjer vrijedna redovnika, kao što se ugledavaju i u brojna svjetla imena ujaka-franjevaca naše pregalačke prošlosti. I naš list sa svoje strane pridružuje se mnogobrojnim prijateljima jubilarčevim, pa mu želimo sretan i plodonosan preostatak života i u njemu svaku sreću, i od Boga i od ljudi!“

Nakladnik
Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM
Franjevačka knjižnica Mostar

Recipe
Knjiga 11.

Niz
ODGOJNI ZAVODI HERCEGOVAČKE FRANJEVAČKE PROVINCIJE (KNJIGA 5.)

Za nakladnika
dr. fra Ivan Sesar, provincijal

Odgovorni urednik
fra Ante Marić, knjižničar

Lektura
mr. sc. Irina Budimir

Recenzent
dr. fra Ivan Dugandžić

Slike na prednjoj korici
Fotoarhiv Hercegovačke franjevačke provincije,

Slike na zadnjoj korici
R. Frangeš-Mihanović: *Theologia* (brončani reljef),
vlasništvo Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu.

Tisak
FRAM – ZIRAL, Mostar

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

378.6.014:27-789.32](497.6)"1860/1945"

KNEZOVIĆ, Pavao

Studij bogoslovije u Hercegovačkoj franjevačkoj
provinciji : 1860.-1945. / Pavao Knezović. -
Mostar : Hercegovačka franjevačka provincija
Uznesenja BDM : Franjevačka knjižnica, 2012. - 950
str. : ilustr. ; 25 cm. - (Recipe ; 11)

Bibliografija uz tekst.

ISBN 978-9958-876-07-3

COBISS.BH-ID 19297286

PAVAO KNEZOVIĆ

**Studij bogoslovije
u
Hercegovačkoj
franjevačkoj provinciji
1860. — 1945.**

Mostar, 2012.